

Stengiasi diskredituoti visus laisvės kovotojus

**"Tiesa" pradėjo spausdinti naujus "istorinius dokumentus"...- Veidmainingas gen. Putnos pagerbimas.
- Drįso lietuvius pastatyti pirmoj vietoj...**

Birželio 17 d. vilniškė "Tiesa" pradėjo spausdinti naujus "istorinius dokumentus", kuriais toliau stengiasi įrodinėti, kad visi, kas kaip nors kovojo prieš bolševikinę okupaciją Lietuvoje, buvo ir yra kokių nors "kapitalistų ir imperialistų tarnai", dirbą už atlyginimą, arba net ir suvedžioti.

Šiuo atveju spausdinami nebe tardymų užrašai, o "dokumentinė apybraiža", t. y., suliteratūrintas pasakojimas, pavadintas "Vanaagai iš anapus". Apybraižoje vaizduojama, kaip, esą, amerikiečių žvalgyba, Kru-pavičiaus ir šovos padeda, siuntusi į Lietuvą "šnipus bei diversantus". Apybraiža nusagstyta, matyt, iš sugautų kovotojų patirtais faktais ir pavardėmis, bet sukurta taip, kad atrodytų, jog kovotojai įtraukti į "nėškrupulingų amerikiečių ir jiems patsidavusių lietuvių

buržuazinių nacionalistų pinkles".

Pastaruoju laiku bolševikų spaudoj Lietuvoje pradedo nepaprastas aktyvumas visokio pobūdžio priemonėmis gąsdinti žmones tais "buržuaziniais nacionalistais" ir grasyti nuo palankumo jiems bei pasidavimo "jų vilionėms". Tas aktyvumas gali būti liudytoju, kad Lietuvoje "buržuazinio nacionalizmo" pavojus laikomas padidėjusiu ir net pavojingesniu už revizionizmą, prieš kurį mažiau teko kovoti. Šiuo metu komunistų partijos galvos skausmai Lietuvoje galėtų būti rūšiuojami tokia eile: nacionalizmas ir nacionalistinė įtaka iš užsienių, toliau — religingumas ir kunigų įtaka žmonėse, ir tik tada jau revizionizmas ir visoki kitoki nukrypimai. Toks rūšiavimas gali būti statistiškai pagrįstas, palyginus prieš

katrą nemalonumą kiek pa-stangų dedama.

Putnos pagerbimas

Lietuvio bolševikinis generolas Vytautas Putna Stalino įsakymu buvo sušaudytas 1936 metais drauge su kitais sovietiniais generolais ir maršalais. Jo žmona su sūnum, matyt, buvo nutremta Sibiran.

Dabar vilniškė "Tiesa", kaip niekur nieko, birželio 18 dieną deda džiaugsmingą reportažą: "Susitikimas su Vytauto Putnos žmona ir sūnumi", kuriame pasakoja, kad jie yra atvykę apsilankyti Lietuvon iš Novosibirsko, kad generolo sūnus Algirdas Putna esąs dailininkas televizijos studijoje, o Putnieinė esanti pensininkė. Ta pačia proga plačiai pasakoja V. Putnos ankstyvesniąją biografiją ir džiaugiasi, kad "Vytauto Putnos vardas aukso raidėmis įrašytas į Tarybų Sąjungos Ginkluotųjų Pajėgų istoriją". Deda ir jo fotografiją: "Vytautas Putna 1930 metais". Bet... nei žodžio apie tai, kas su tuo aukso raidėmis įrašytu didvyriu toliau atsitiko.

Žalgirio mūšio paminklu rūpinasi tik lenkai

Tik iš lenkų spaudos biuletenio "Tiesa" sužinojo, kad 1960 metų liepos 15 d. bus Žalgirio kautynėms paminėti statysimo paminklo atidarymas, "550-toms metinėms nuo lietuvių-lenkų rusų ir čekų jungtinės kariuomenės pergalės prieš kryžiuočius paminėti".

Paminklo projektas jau esąs sukurtas. Autoriai — Krokuvos architektas Cenc-kevičius ir skulptorius Bandura. Iš pranešimo nematyti, kad kas nors iš lietuvių turėtų progos su paminklo projektu susipažinti ir tarti žodį, nors jungtinės kariuomenės dalyvių eilėje "Tiesa" lietuvius ir drįso pastatyti pirmoj vietoj, o rusus net trečioj...

Edv. Š.

Šį mėnesį lietuviškasis jaunimas pradėjo stovyklavimus gamtoje. Ir Tėvynėje, jaukiame savosios gamtos prieglobstyje, stovyklautoja audžia svajones, kurių ji niekam nepasakys ir su nieku atvirai nepasidulins... J. Jodikaicio nuotrauka.

Istorija pagal naujojo diktatoriaus pageidavimus Naujas istorinių įvykių iškraipymas

200 milijonų Sovietijos gyventojų ir kitų kraštų komunistų pažiūra į pasaulinės istorijos įvykius anksčiau nustatinėjo Stalino "Trumpasis partijos istorijos kursas", vėliau papildytas "Diplomatijos istorijos" tomiais, kurių paskutinis pasirodė 1945 m., dar Stalino laikais. Šiomis dienomis Maskvoje buvo išleista "Sovietų Sąjungos komunistų partijos istorija", kuri, rašyta ir redaguota pagal naujojo diktatoriaus pageidavimus, pakeis Stalino vadovėlius. Ir naujojoje, chruščiovinėje "istorijoje", kuri papildyta iki paskutiniųjų Chruščiovo "pasiūlymų" dėl Berlyno, kaip ir stalininėje, yra tiesiog nuostabus istorinių įvykių iškraipymo ir akiplėšiškų melų šedevras.

Anglosaksų valstybės ir Prancūzija visoje knygoje vaizduojamos piktomis tai-

kos griovėjomis, kurios be pertraukos išstatinėja dėl taikos kovojančią Sovietų Sąjungą įvairioms provokacijoms. Jos įsikiša į pilietinį karą, siekdamas užgniaužti "liaudies troškimus". Pora metų vėliau pasirašytoji Locarno sutartis nebuvo kas kita, kaip naujo antisovietinio bloko sudarymas. Šmeižtų kampanijai vadovauja popiežius ir "kontrarevoliucioneriai" dvasiškai, sleisdami "melagingas legendas" apie priverčiamuosius darbus Sovietijoje. "Smeižtams nebuvo ribų", sakoma knygoje.

Bet sovietų užsienių politika sugebėjusi apsuksiai išnaudoti kraštutinumą tarp "imperialistinių valstybių" ir jų klaidas. Ji sėkmingai sumobilizavusi daig viešosios opinijos užsienio kraštuose, pvz. tarptautinį sąjūdį "Salin rankas nuo Sovietų Sąjungos!" Vakarų valstybių pagrindinis tikslas nuo to meto iki pat karo pradžios buvęs sukurstyti Vokietiją ir Japoniją prieš Sovietų Sąjungą, bet partijai pavykę budrumu ir iš-

mintinga taikos politika iš-tisą dvidešimtmetį, iki 1941 m., išvengti didžiojo karo.

Komunistinė agresija nuo 1920 m. partijos istorijoje vaizduojama, kaip harmoninga, taiki evoliucija. Užkaukazės valstybės — Gruzija ir Armėnija su savo socialdemokratinėmis vyriausybėmis buvusios dirbtinės įvairių Vakarų interventų kreatūros. Apie tai, kokiomis teroro priemonėmis tos valstybės buvo inkorporuotos į Sovietiją partijos istorijos autoriai nekalba. Anot jų, tai įvykę tų tautų liaudžiai vieningai to užsinorėjus. Partijos istorija net pabrėžia, kad tiems kraštams paliktas "tautinis suverenumas" ir teisė bet kurio metu iš Sovietijos išstoti. Panašiai istorijos autorių kolektyvas vaizduoja ir 1924-25 m. įvykius: "vidurinėje Azijoje buvo įsteigtos dvi tarybinės respublikos: turkmenų ir uzbekų, o keliais metais vėliau — tadžikų, kurios savu noru įstojo į Sovietų Sąjungą".

(Nukelta į 4 psl.)

ALT nesutinka remti krepšininkų

Mus pasiekė žinia, kad ALT vadovybės nariai — Pijus Grigaitis ir M. Vaidyla, svarstant krepšininkų išvykos parėmimą, balsavo prieš ir tuo paramą atsakė.

Šis skaudus dviejų ALT vadovybės narių elgesys dar kartą patvirtina, kad ten nepaisoma bendrųjų reikalų, bet šeiminingai, kaip po savo kišenų. Bereikalingoms ALT vadovybės narių kelionėms, apie kurias Dirvoje jau rašėm, išleidžiama šimtais, o sportininkų reprezentacinei kelionei atsakoma parama.

* SAHARoje prancūzų patulius sulaikė karavaną iš 44 kupranugarių, nešusių Alžiro sukilėliams ginklų, anglų, vokiečių ir rusų gamybos.

* AUSTRALIJOJE avių augin-tojai reikalauja imtis griežtų priemonių naikinti kengūras, nežiūrint kad jos yra nacionalinis simbolis. Sakoma, jų prisiveisė dešimt kartų daugiau, negu yra avių ir darančios milžinišką nuostolį.

LYM 59

— Susimildamas, daktarėli, pažvelk savo galvą. Aš tau vis naujus vardus renku; o tu vis, kaip išklrusi plokštelė: "melagis — melagis — melagis..."

REGINA KULYTĖ pavergtųjų tautų minėjime Carnegie Hall (New Yorke) programos vedėjo Charles Albert McLain pristatoma publikai kaip Miss Freedom.

V. Maželio nuotrauka.

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone:

HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief:

Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas:

HEnderson 1-6344.

Išėina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigtas 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Dirva kelyje į tris kartus per savaitę

Naujų Dirvos skaitytojų vėjus, kad ir palengva, bet juda pirmyn. Šią savaitę įėjome į paskutinę šimtinę. Skelbtajame 500 naujų skaitytojų vajuje jau esame gavę 404. Taigi bereikia tik 96. Atseit, keturi penktadaliai mūsų užsimoto tikslo jau įvykdyta. Įvykdyta ne lengvomis pastangomis, talkininkaujant daugeliui mūsų labai gerų skaitytojų ir talkininkų. Mes pilnai tikime, kad jų remiami sutelksime ir paskutinę šimtinę.

Žinoma, kai kas sako, kad penki šimtai naujų skaitytojų nedidelis reikalas, bet tikrenybėje taip nėra. Dabartinėmis sąlygomis čia sutelkti 500 naujų skaitytojų mes laikome pakankamai dideliu darbu. Viena, pagal esamą lietuvių skaičių, kurie domisi lietuvišku spausdintu žodžiu ir jo ilgisi, čia yra per daug lietuviškų laikraščių. Antra, neatvykstant iš Tėvynės naujiesiems ateiviams ir esant kietai atvertiems nuo Tėvynėje pasilikusiųjų, mes turime labai ribotą naujų skaitytojų telkimo galimybę. Tat norint tikslo pasiekti, mums reikia labai rūpestingai žiūrėti, kad pataikytume kur reikia ir pataikę to naujojo skaitytojo savuoju laikraščiu neapviltume.

Iš gaunamų pranešimų, kurie mus pasiekia ir kurių dalį mes skelbiame Dirvoje, atrodo, kad naujieji skaitytojai dabartine Dirva patenkinti. Žinoma, tai nereikia, kad redaktoriai tuo jau džiaugiasi ir nebesirūpina laikraščio gerinimu. Priešingai, mes dar labiau ieškome visokių galimybių laikraščio turinį turtinti, jame duoti daugiau ir įvairesnės skaitomosios medžiagos.

Štai tik neseniai Dirvoje pasirodė dvi naujienybės. Dalis laikraščio jau surenkama smulkesniu šriftu. Tuo pačiu į laikraštį sudeinama daugiau rašinių. Tą šriftą per kelius paskutiniuosius numerius mes kaitaliojome, duodami tai labiau suglaustai, tai praremintai, kol pagaliau nustatėme geriausią skaitytojui tinkamą — praremintą. Ir mes tikime, kad skaitytojai prie jo pripraso. Pripraso ir tie, kurie turi kiek silpnėnes akis, nes jis, nors ir mažesnis, bet ryškus, ir raidės greit pagausamos.

Antra, tik prieš kelis numerius įvesta naujienybė — duodame lietuviškojo gyvenimo karikatūras, pieštas lietuviuo dalinininko. Jų bus, jei jau ne kiekviename, tai tikrai kas antrame numeryje. Jos bus įvairios, kaip ir labai įvairūs lietuvių gyvenimas.

Naujų temų rašiniiais mes taip pat norime daugiau sudominti lygiai senąjį, lygiai naująjį skaitytoją. Mes labai dėkingi savo nuolatiniams bendradarbiui Dr. J. Ramuniui, kuris ryžosi skaitytojams pristatyti atominio amžiaus atominius ginklus ir jų sprogimų pasekmes. Iš gautų laiškų matyti, kad skaitytojai tomis temomis labai domisi. Tų straipsnių serija skaitytojui ne tik padės geriau susigaudyti atominių ginklų supratime bet taip pat ir apsisau-

KADA DRAUGYSTĖ SUVEDA VISUS KRŪVON...

Gražus oras ir viliojanti tradicija sutraukė apie 300 žmonių į Korp! Neo-Lithuania ir Akademinio Sambūrio surengtą gegužinę, kuri įvyko gražiam Chicago Heights miške.

Svečiai suvažiavo anksti ir laukė pietų. Korp! Jaunoji Lietuva filisteris agr. Antanas Šantaras, neseniai atvykęs iš Argentinos ir meistras tenyškio stiliaus jaučio kepime, turėjo ant iešmo pakabintą jautį ir jį svilino kve-

gojant nuo jų nepaprastai skaudžių pasekmių.

Mes dėkingi ir daugeliui kitų mūsų bendradarbių, kurie kiekvienam Dirvos numeriui siunčia naujos, originalios skaitytinės ir vaizdinės medžiagos. Tie įdomūs rašiniai ir geros nuotraukos mums taip pat, kaip ir geri vajuos talkininkai, padeda telkti naujus skaitytojus, ypač visų šiek tiek neįmanomas tolimesnis laikraščio gerinimas ir jo dažninimas.

Mes jau keliais atvejais esame minėję, kad sutelkus 500 naujų skaitytojų, atsirdarys kelias Dirvos leidimui tris kartus per savaitę. Ir kadangi jau esame įėję į paskutinio šimto talką, redakcija jau atlieka paruošiamuosius darbus, kad nuo 1960 metų pradžios tris kartus per savaitę ir eitų. Tiesa, mums dar šio to trūksta, bet palyginti, kiek esame atlikę, tie trūkumai tokie nedideli, kad bendromis pastangomis ir juos lengvai nugalėsime.

B. Gaidžiūnas

plančiais dūmais.

Aplink laužą susibūrusius svečius pirmiausia pasveikino Sambūrio pirmininkas adv. Jonas Našliūnas, prisimindamas mūsų senąsias tradicijas, o vėliau tarė žodį ir Korp! Neo-Lithuania pirmininkas stud. Stasys Mažulis.

Programą pradėdamas Vyt. Kasniūnas pasveikino gausų būrį Antanų, Jonų bei Jonių ir Petrus bei Povilus. Ponios Ona Šiliūnienė ir Mažeikienė, vicepirmininkų žmonos, kaip vyriausios šeimininkės, pradėjo vaišinti svečius.

Svečiai dėkodami už skaniai iškeptą jautį, agr. Antanui Šantarui įteikė seno pietietiško raudo vyno bonką. Pasirodo, kad A. Šantaras moka ne tik labai gražiai ir jautriai pakalbėti, bet turi ir didelių artistinių gabumų. Kolega Edmundas Balceris suorganizavo sportininkų būrį ir jaunieji studentai žaidė orasvydį su filisteriais.

Visų susirinkusiųjų nuotaika buvo linksma ir svečiai viešėjo iki sutemų.

Jaunimas dar ilgai vakaravo prie laužo ir lietuviškos dainos skambėjo po mišką.

Svečių tarpe buvo gen. Plechavičius, Dr. Juozas Bartkus, inž. Eugenijus Bartkus, Dr. Antanas Rudokas, Teodoras Blinstrubas su ponėmis ir ypač daug jaunimo, studentų bei studentų.

Buvo pasveikinti ir didelių šeimų tėvai: kolega Bronius Šiliūnas, turįs 6 įpėdinius ir filisteris Mečys Valiukėnas auginąs 5 (gegužinė vyko Tėvų dienos metu).

Dr. Antano Rudoko tėvelį sveikinant buvo pasidžiaugta, kad jis išaugino savo sūnų dideliu ir žymiu visuomenės veikėju, dėl ko ypač didžiujasi Tautinė Sąjunga.

J. Butvilaitė

DVIDEŠIMTVIENAŽENKLIO SKAIČIAUS VARDAS

Straipsnio apie neutronus ir izotopus (Dirvos 47 nr., 5 ps.) autorius sakosi neatrenkęs, kaip bepavadinoti skaičių, kurį skaitmenimis rašant prie devynetuko reikia prirašyti net dvidešimt nulių. O tai ne taip jau sunku, skaičius bus dvidešimtvienaženklis. Pradėkime nuo dešinės į kairę. Pirmieji trys skaitmenys - vienetai, antrieji trys - tūkstančiai, tretieji - milijonai, ketvirtieji - bilionai arba milijardai, penktieji - trilionai, šeštieji - kvadrilionai, septintieji trys skaitmenys - kvintilionai. Taigi, 9 su 20 nulių į dešinę, skaitant žodžiais, yra devyni šimtai kvintilionų. (Kvintilionas yra bilionas bilionų).

-vr.

TOKIO NUOSMŪKIO DAR NEBUVO

Esu Dirvos, Vieniybės ir kelių kitų laikraščių skaitytojas. Visada džiaugiuosi kiekvieno liet. laikraščio pažanga ir laimėjimais. Turėdamas progos - vienam kitam laikraščiui ir konkrečiai esu padėjęs. Jų tarpe buvo ir Vieniybės, kuriai porą naujų skaitytojų esu pasiuntęs. Tačiau susilaukiau labai nemalonių rezultatų.

Naujieji skaitytojai, paskaitę paskutiniuosius Vieniybės numerius, pradėjo mane labai negailestingai ir nekaltai "vanoti", kam aš jiems įpiršęs laikraštį, kurs iš Tiesos sau medžiagą semiasi.

Dirvai taip pat esu surinkęs daug daugiau naujų skaitytojų, tačiau iki šiol nei iš vieno nesu

gavęs jokių nusiskundimų. Atvirkščiai, ne vienas iš jų negaili vienokio ar kitokio pasigėrėjimo naująja Dirva.

Neseniai buvo labai daug kalbėta apie visokius nuosmūkius. Man atrodo, kad tokio nuosmūkio, kurį parodė Liet. Rašytojų Draugijos pirmininkas ir Vieniybės redaktorius, dar tikrai nebuvo. Dar tik reikėtų laukti, kada Tiesa pradės persipausdinti straipsnius iš Vieniybės, tada abu laikraščiai tikrai "susivienys" bendram darbui "tvarkyti" V. Rasteni, H. Blažų, prel. Krupavičių ir visus kitus "liaudies priešus".

Vieniybės redakcija rado tikrai gerų priemonių ieškoti naujų skaitytojų... tik gal ne čia, o Tarybų Sąjungoje.

V. Šarka, Omaha

VIENOS KELNĖS DAR TEBĖRA "NAUJIENOSE"

Vilko Elta pranešė, kad Kaune, valstybiniame muziejuje, atidaryta paroda, pavaizduoti Lietuvos antifašistų dalyvavimą Ispanijos piliietiniame kare 1936-39 metais.

Parodoj iškabintos Jaručio Bulotos, Lapšio, Preikšo fotografijos, Dobrovolksio, Slažio beretės, tame kare dėvėtos. Komunistų partija 1937 m. surinko Lietuvoj 11,000 litų šios rūšies kovotojų Ispanijoje paremti.

Parodos kolekciija, pasirodo, nepilna. Martyno Gudelio nekokio kvapo kelnės vis dar kabo "Naujienose", Alto sekretoriaus laikraščio redakcijoje. Būtų pravartu, kad jas išsiųstų ten, kur jos tikrai priklauso...

J. Buragas, Chicago

KULTŪRINIS DARŽELIS

Mums, Clevelando Lietuvių Kultūrinio Darželio steigėjams, keistai skamba nė iš šio nė iš to pradėtas vadinimas raštu ir žodžiu, "Lietuvių Kultūriniai Darželiai."

Visas plotas, užimęs Lietuvių Darželį, yra vienas darželis (nors didelis). Prie įėjimo į Lietuvių Darželį yra angliškas užrašas "Lithuanian Cultural Garden" (ne Gardens: daugiskaitoje). Rockefeller parke yra apie 20 tautų darželių, ir oficialiai visi jie vadinami: "Cultural Gardens" (daugiskaitoje).

Prašau daugiau neiškraipyti Lietuvių Kultūrinio Darželio į "darželius". Tas iškreiptas pavadinimas nepriduoda mūsų Darželiui jokios prasmės.

K. S. Karpius, Cleveland

Dr. A. Bardauskas, iš Vokietijos, rašo:

"Prašu Dirvą man užpenumeruoti. Ji man patiko savo turiniu. Radau daug pažįstamų asmenų, kurie bendradarbiauja Dirvoje, daug kolegų iš akademinio gyvenimo. Esu dėkingas tam prieteliui, kuris man rekomendavo Dirvą."

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

Greetings and Best Wishes
To Our Friends and Patrons

NELSON'S
Family Style Restaurant

Private Parties
— Banquets

Wedding Anniversaries

Open Daily—5 P.M.

Sundays 12 to 7 P.M.

1422 ADDISON ROAD
EX 1-4000

SAVE SAFELY

ALL SAVINGS
DEPOSITED THROUGH
July 15th
EARN INTEREST
FROM
July 1st

Earn 4%
ANTICIPATED RATE

Save-by-Mail...

ASK FOR FREE
SAVE-BY-MAIL KIT

813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

at
ST. CLAIR
SAVINGS

MENO KRYŽKELĖSĖ

Žymusis prancūzų rašytojas André Malraux savo vėliausiuose meno istorijos ir psichologijos veikaluose vietomis lyg ir iškelia mintį, kad modernusis nubesėjęs pasaulis, ieškodamas pakaitalo religijai, vis daugiau nusigrįžęs į meną, - pirmoje vietoje į tapybą, skulptūrą, architektūrą...

Galima būtų paabejoti, ar kaip tik šioms meno šakoms atiteks toji dieviška misija. Greičiau patikėčiau, kad jeigu jau taip pakryptų mūsų žmonijos dvasinė raida, tai pakaitalo vaidmeniui ar tik ne dar daugiau tiktų muzika ir teatras. Juk jau ir šiandien dažnai matome, kaip kaikuriuos muzikos sritys, kaikuriuos dainos ir kaikurie artistai pajėgia užvaldyti minias ir išaukti pusiau religinę adoraciją.

Kiekvienu atveju, meno vaidmuo moderniam pasauliui vis didėja. Negalima patikėti tais, kurie sako, kad vis daugiau vien technika ir pinigai užgožia žmonių sąmones ir jie daugiau nubesėdomi kitais kilnesniais dalykais. Jei toliau nosies pažvelgtume, kiekvienas tuoj pamatytume, kad drauge su technikos ir pinigų didėjimu vis daugiau užplūstamas ir persotinamas visokių menų gaminių. Ir jie turi daugiau vartotojų, negu bet kada istorijoje.

Kad ir mes lietuviai čia užsieniuose, - toli gražu ne visi dar virtome baškirais ir eskimais. Smarkesnių ir alstringesnių diskusijų dėl literatūros ir meno, ypač dėl dailės parodų, kaip dabartiniams laikams, nesame turėję nei Nepriklausomoje Lietuvoje. Mes visi dar einam žiūrėti ir (o, stebuklas!) kartais net perkame savo dailininkų paveikslus. Vieni gubas, kiti zigzagus, bet perkame. Dažno lietuvio bute sienos apkabinėtos tautiškais ir tarptautiškais paveikslais, reprodukcijomis, "meniškais nuotraukomis", bent jau obuoliškais, vaisių vazomis ar kitokiais

BRONYS RAILA

"mirusios gamtos" pavaizdavimais.

Jaučiame, kad mums reikia meno. Vieni teigiame, kad negalime, kiti nors pažįstamiems vaizduojame, kad nenorime be jo išsiversti. Prestižas reikalauja domėtis menu ir turėti vieną kitą paveikslą valgomajame ir svečių kambaryje.

★

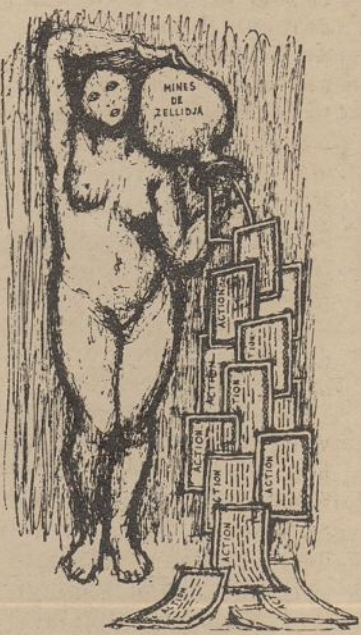
Visais laikais konservatyviausieji ir pažangiausi žmonijos sluogsniai griežtai nesutikdavo dėl meno vertinimų. Visais laikais buvo modernus menas ir dažniausia jis sukeldavo konservatorių neapykantos, pasibaurėjimo ir pasibaisėjimo. Lygiai kaip ir šiandien. Tik šiandien žmoniją reikia gal dar labiau užjausti, nes gal dar niekad taip toli nebuvo išsiskyrę eilinės visuomenės skoniai ir pažangųjų dailininkų polinkiai. Naujasis abstraktinis menas tikrai nebėra toji kalba, kuria meno kūrėjas ir jo kūrinių vartotojas lengvai begalėtų susikalbėti. Kai vienas pripažįsta ir supranta tik lietuvių kalbą, o kitas tik kiniečių ar etiopių, - kaip tu čia susišnekėsi? Menas panorą atsisukti nuo objektyviojo pasaulio ir jo daiktų, nors keistu būdu parodos teberuošiamos šioje žemėje, o ne kur stratosferoje.

Man pristigtų tinkamų žodžių toms labai painioms problemoms trumpai aptarti, todėl, kaip ir dera, vienam kitam klausimui pavaizduoti čia griebiusi paveikslų. Štai apačioje matote karikatūrą, kuri vienu mostu parodo visą dabarties meno raidą ir apšviestą visuomenės santykį su ja.

Čia turtingas pramonininkas pasikviečia į savo butą savo draugą ir aprodo jam šeimos portretų galeriją. Ir aiškina: "Kai-

rėje štai mano senelis, vidury - mano tėvas, o dešinėje - aš pats... Dailininkas sakė, kad nereikia ieškoti fizinio panašumo, čia yra išreikšta mano esmė, tokia, kaip jis mane mato"...

Arba paimekime kitą, dabar dažną klasikinio ir modernio meno kontraversą. Pavyzdžių būtų tūkstančiai, bet pasirinkti galime tik vieną. Ir kadangi šiame laikraštyje idėti spalvotas reprodukcijas būtų kiek sunkoka, tai panaudokime tų paveikslų perpieštą juodas kopijas, gal su šio laikraščio išskiepimais, bet iš esmės teisingai vaizduojančias tą patį objektą - moterį. Moterį prieš šimtą metų ir dabar...

Šis paveikslas (čia truputį sugadintas ir "sumodernintas", iš vazos pilamos fabrikų akcijos, ko originale nėra) priklauso garsiam pirmosios devynioliktojo šimtmečio pusės prancūzų dailininkui J.A.D. Ingres (1780-1867) ir vadinasi "Versmė". Originale jis vaizduoja pusėtinai ir gal net visai gražią moterį - grakštumo, poetiškumo, moteriškumo, o jei kas labai nori, ir erotiškumo idealą - visų amžių vyrišką svajonę ir ilgesius. Tokios moters paveikslas, teisingiau, pats objektas yra visuomet "moderniškas", arba jis nesietinas su jokia modernišku, kadangi lygiai tokias pat gražias moteris savo skulptūromis prieš du tūkstantčius metų jau vaizdavo ir graikų dailininkai.

O štai po šimto metų pieštas dabartinio modernizmo princo Picasso moters paveikslas...

Jis vadinasi "Panelė prie telefono". Panelė, kaip matome, savotiška, šiuolaikinė, visai moderniška, ir jos apipavidalinimas, išreiškimas, konstrukcija, kūrinių elementų išplanavimas pateikti su visais genialiaisiais dabartinio modernizmo vado sugėbėjimais. Gal jau net kiek sensačiais, nes paveiksle dar tebėra objektai: telefonas, dvi akys, rankos, kojos ir kiti niekam nereikalingi dalykai. Šis panelės

Skulptorius Antanas Mončys, gyvenęs Paryžiuje, su savo darbais turi nemažą pasisekimo. Jis yra sukūręs prancūzų rezistencijoj žuvusiems paminklą, restauravęs katedras, bet neapleidžia ir lietuviško gyvenimo, yra suorganizavęs tautinių šokių grupę, kuri nekartą yra pasirodžiusi tarptautinėse šventėse Prancūzijoje. Nuotraukoje iš kairės: p. Mončienė, skulpt. A. Mončys ir Lietuvos atstovas Prancūzijoje Dr. S. Bačkis prie Mončio skulptūros "Motina ir vaikas".

Dirvos nuotrauka.

paveikslas buvo nupirtas vienos prancūzų milijonierių šeimos. Reiškia, menas, trykštantis iš panelės paveikslu, patiko ir buvo įvertintas.

Bežiūrint į panelę ir galvojant apie modernių paveikslų grožį, man prisiminė viena istorijėlė. Prieš keletą metų nuo pasenusio Picasso pabėgo jo graži jauna žmona. Gaivalingas kūrėjas netruko susirasti kitą draugę - šį kartą kiek vyresnį amžiaus, bet

reto, užburiančio grožio moterį. Ir tuomet suruošė savo naujų paveikslų parodą, kur išstatė keilioliką moteriškų kompozicijų, - visas atliktas maždaug panašiu stiliumi ir kryptimi, kaip ir panelė prie telefono. Vienas iš parodą aplankiusių reporterių tada parašė: - Matai, kaip jis daro, tas Picasso! Mums žiūrėti ir pirkti piešia vienokias gražuoles, bet pats į parodą atsivedė savo naują draugę - visai kitokią, labai gražią! Kodėl savo reikalams jis nepasirenka tokių gražuolių, kokias piešia?...

★

Bet pats išradingiausias dailininkas, anot Time informacijos,

bus turbūt italas Pinot Gallizio, kuris neseniai suruošė abstrakcinio meno parodą Muenchene ir savo iš anksto paruoštus 10-20 jardų ilgio kūrinius ėmė parduoti gabalais, kaip galanterijos krautuvių. Už "vidutinės vertės" kūrinių dalį ėmė 25 dolerius už jardą, "gilesnės vertės" - po 60 dolerių už jardą, gi už liekanas žymiai pigiau.

Muencheno Süddeutsche Zeitung meno kritikas ta proga pastebėjo: "Kągi, mes jau išmokome atskirti gilų meniškumą ir didelę žmogiškąją vertybę net ir po klauto kauke". O patsai dailininkas Gallizio, buvęs chemijos profesorius ir archeologijos mėgėjas, prieš septynetą metų vėręs abstraktiniu menininku, pareiškė: "Tapyba, kaip tokia, pasiekė savo kelio galą. Nuo dabar žmogaus akis bus visiškai patenkinta, matydama spalvą ar vaizdą, - tik kad ta spalva būtų žėrinti ir pats vaizdas vaizdingas. Niekada jūs negausite pigiau ir geresnio moderninio meno, kaip dabar".

Su šiomis idėjomis griežtai nesutikčiau. Tapyba savo kelio galo dar nepasiekė, ji yra tik kryžkelėje, kaip berods visuomet būdavo. Kai žymiausias meno galerijos, didelė kritikų dalis ir daugelis iš turtingosios publikos dabar kaip tik jautriai palaiko ir remia patį moderniškiausią meną (niekad praityje nebuvo taip lengva pionieriams!), tai man visai aišku, kad vėliausi dailininkai, augę be sunkios kovos ir per lengvai laimėję, bus išglebė, silpno charakterio ir greit žlugs. Atsiradę nauji revoliucionieriai ir reaktionieriai jardais ir myliomis nušluos šiuos spalvų dribsnius.

Taip išgyvenamos ir taip keičiamos visos mados.

IR TAIP GYVENIME BŪNA

OHIO Turnpike darbininkai 1958 metais rado 6000 skrybių, 4000 saulės akinių, 500 paprastų akinių, ir daugybę kitokių daiktų. Tais metais Ohio Turnpike pravažiavo virš vienuolikos milijonų automobilių ir sunkvežimių. Apie 30,000 šaukėsi pagalbos dėl motorų sugedimo, gazono trūkumo, padangų sprogių, ir kitų sugedimų. Apie 12,000 vairuotojų buvo areštuota ir apie dvigubai tiek išduota rašytų įspėjimų.

★

JAUNAS gydytojas atidarė savo kabinetą priemiestyje, bet lankytojų buvo mažai. Vieną dieną skaitė laikraštį, kada tarnaitė įkišus galvą pro duris pastebėjo, jog kaimynų vaikai skina nepriekusius obuolius. Gydytojas pasišiūrėjęs pro langą pagalvojo ir pridūrė: "Tegu skina..."

★

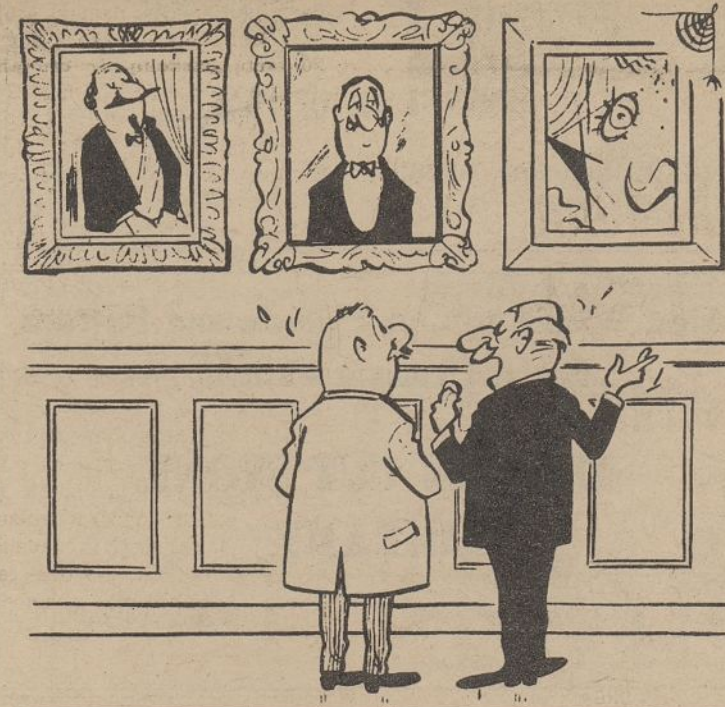
NEW YORKO miesto prekybininką apiplėšė vagys. Jo šuo visai nepasijudino kada vagys šeimnininkavo po namus. Policininkai atvykę patikrinti vagystės, šuo šoko ant policininko ir perkando koją. Prekybininkas buvo nubastas už laikymą palaudo šuns.

★

KENTUCKY valstybėje mirė 107 metų amžiaus moteris, kuri visą savo amžių rūkė pypkę. Namuose, kur ji išgyveno 90 metų, liko vienintelė gyva 79 metų jos duklė.

★

ITALIJOJE, vagys pavogė tris lagaminus, kuriuose buvo apie 50,000 sagų.

BALYS AUGINAS

3

Neeilinis posėdis

LIETUVIŠKO GYVENIMO AKTUALIJŲ HUMORESKA

— Ir dar kas, — stengiuos sukaupti tragiškiausius faktus iš lietuviškos buities. — Acha, — net sušvitau: — mes į viską žiūrime labai atlaidžiai. Netgi į savo dvasinį puolimą. Pasivienkiname, sakysčiau, viską vertinti tik pro amerikinę televiziją...

— Kodėl, — pagauna ir vynioja, kaip vilnų kuodelį mano mintį Miknėnas — televizija dar nėra baisus blogybų šaltinis. Su saiku viskas gerai, kaip tas sakė. Tik kritiškai reikia atrinkti, kas gera, o kas bloga. Pavyzdžiui, aš asmeniškai mėgstu kaubojiškus filmus. O žmona, sakykime, tik tokias programas vertina, kur daugiau lavonų būna. Jai nuotaiką kelia šiurpūs vaizdai, žinote... Bet, žiūrėkite, va, — nuosmūkis yra štai kur: mes jau net su savo nuosavom lietuviškom atžalom nebesusikalbam lietuviškai. Jau žinau šeimų, kur tėvai su savo vaikais susikalba tik pirštais. Nesgi senimas dar laikosi, kaip tas ubagas įsikabinęs į tautinę sermėgą — sakykim, jau irgerokai kultūriškai aptriušusių, o jaunimas dar lietuviškai neišmoko. Taip ir susirodo vien pirštais, kaip tie Polinezijos čiabuviai, atvykę į Jungtines Tautas aiškintis dėl jų pribrendusios nepriklausomybės.

Sekretorius, dar Miknėnui gražbyliaujant, lenkiasi prie mano ausies ir pučia tiesiai į ją pusbalsiu:

— Sakyk, kaip man čia užprotokuluot. Kas tas **nuosmūkis**? Aš tik angliškus laikraščius skaitau, tai ten nieko nėra...

— Mataaaai, — tęsiu delsdamas ir apgalvodamas,

kaip čia liaudiškiau išsireiškus tą kalbininkų pagimdytą naujadarą. — Nuosmūkis, — sakau, — yra visa tai... na, žinai, kas smunka, smuko, smuks... Ir kas dar gali nusmukti. Žodžiu, mūsų gudragalviai istorikai ir metraštinkai išgalvojo tą terminą šiam siaubingam lietuviškos kultūros smukimo (ar nužydėjimo) laikotarpiui jamžinti.

Po šio paaiškinimo, sekretorius ilgai kramto pieštuką ir vis dar žiūri į prieš nosį gulintį švarų lapą. Paskui, radęs ginčo tarpe vietą, autoritetingu balsu įsiterpia:

— O aš mečiau skaitęs lietuvišką spaudą. Kaip ir kiti padoresnės mūsų tautiečiai. Et, atrado baubą ir gsdina tų, atspirašant, nuosmūkiu. Mano žmona, žinotute, kad išsigando to nuosmūkiu... Net miegoti negali be tablečių... Kuone rožę gavo... Ir nervai tokie atsirado... Tai kaip čia dabar? Jei jau tikrai viskas smunka... ir dar gali nusmukti, tai... — ir šypelti gudriai, lyg pratašymas. — Kiba reikės jau ir man petnešas ir diržą nešioti drauge... Ar nebus jau laikas pribrendęs...

— Prašau rimties. Mes čia sielojamės dvasiniais dalykais, o jis... — supyksta Sparnelis. Jis visada labai jautrios sielos. — Čia verkti reikia, kad lietuviškos knygos niekas nebeperka, nors ir po namus, va, skautukai platina...

— Ir ateitininkai irgi... — papildo Miknėnas, nes jo sūnus ateitininkas.

— Bet viena skaudu, — jo skruostas lyg ir trūkčioja — kad kamiksus — seniau dipukų vadintas durnaknygėmis — kaikas, sako, netgi jau vietoj lietuviškos maldaknygės bažnyčioje varto...

— Ponai, nebriskim į politiką. Venkim partiškumo, — suramina pirmininkas.

— O Vatikanas... — prasižioja Sparnelis ir užkanda žadą.

Bet čia pagauna vadžias Mašalas, kuris visad mėgdavo religinius dvasinėjus temomis pasiginčyti.

— Taigi, galime džiaugtis, kad dabartinis popiežius irgi yra buvęs karys. Rašo, kad tarnavęs pirmojo karo

metu kariuomenėje sanitarijos puskarininkiu.

— Matyt, sumanau puskarininkio būta, kad 300 milijonų katalikų išsirinko sau dvasios vadovą, — pradžiugo Miknėnas, kuris ir pats dažnai posėdžius į mišparus iškeisdavo.

— Pasirodo, puskarininkiai gali valdyti pasaulį, ne tik "Ramovė", — nesusilaikė išibėgėjęs Sparnelis. Mat, jo irgi būta atsargos puskarininkio.

— O reikėtų, ponai, gero žemaičio puskarininkio, kuris paimtų į savo kietas rankas ne tik Vilką, bet ir mūsų valstybinius reikalus. Tai būtume, kaip už Dievuliuko pečių. Ir nepriklausomybę atgautume, ir Vilnių lenkai patys pasiūlytų...

— Pone pirmininke, tikėkit jau man, veteranui — žemaitis tau visą pasaulį pereitų skersai ir išilgai. O jei dar su kariniu puskarininkio laipsniu, tai ir pats Čiorčilis su Eisenhoweriu jo kuprinėje atsidurtų.

Čia ir pirmininkas pasikarščiojo: — Manau, kad jis tai tikrai su Nikita prie vieno stalo nesėdėtų! Žemaitis perdaug garbingas...

Ir tuo palaimintu ekstazės metu įlinguoja, lyg gulbė plaukdama malonioji šeimnininkė, ir mūsų drąsiausieji kariniai planai išsisklaisto rūkais.

— Atleiskite, — šypsosi ji, — jūs čia tiek įsikarščiovote, ar nebus pravartu padaryti pertrauką ir šiek tiek pastiprinti įkaitusius dirginius.

— Kad mes čia, mieloji ponai, dar neišdiskutavome viską...

— Vėliau galėsite testuoti, — skamba malonus įsakymas.

— Jei jau birutėnai įsako... tai ramuvietės privalo klausyti! — šūkteli Sparnelis, ir mes galantiškai kylame iš vietų.

Ir staiga dingsta nuomonių priešingumai, partiškumai, politika. Prasmenga žemėn ir nusmukęs nuosmūkis. Artėja materialistiniai džiaugsmiai. Ir ščia — jaučiu — mes visi be nuomonių skirtumų. Lygiai kaip ir dėl žemaičio puskarininkio, galinčio valdyti žemės rutulį.

Solidarus redaktorių kompromitavimasis

Vinco Rastenio pasisakymas dėl Naujienų ir Vienybės puolimų

Laiškais ir žodžiu esu klausinėjamas, kokia esanti mano nuomonė apie bolševikinės Tiesos, Vienybės ir Naujienų redaktorių sutartinę, pašvęstą mano vardui pagarsinti tarp lietuvių tėvynė ir pasaulį...

Bene geriau bus apie viešą dalyką pasikalbėjus viešai.

Ką bolševikinių kvilingų laikraščio redaktoriai daro, tai daro ar bent stengiasi daryti, aišku, ne kieno kito, o tik Lietuvos okupantų naudai. Jie, matyt, tarėsi ta prasme pasitarnausią ir paskelbdami jų pačių okupantų prieš 19 metų išmanęs Maskvos kalėjimuose išgautus pareiškimus. Tik pareiškimai, toki, koki jie buvo, jiems, matyt, atrodė ne visai patenkinami. Tad jie ryžosi juos "sustiprinti" šiais būdais:

1) jie visiškai nutylėjo bolševikams nemalonesnes vietas, pav., duomenų apie bolševikų pogrindžio pajėgumą paminėjimus, Lietuvos žmonių opinijas apie Suomijos karą, opinijų atpasakojimus apie sovietines įgulas Lietuvoje ir kt.;

2) jie nuslėpė, kad skelbia kalėjime laikyto tardo mojo parodymus, o vietoj to pamelavo, kad tai esąs "raštas tarybiniais organams",

3) jie įterpė į tekstą eilę antraščių, kuriomis sugesti jonuoja skaitytojams, kaip jie turėtų skelbiamąjį tekstą suprasti.

Tuo tarpu nėra duomenų, ar ir kokio tikslo Tiesos redaktoriai tuo paskelbimu pasiekė Lietuvoj. Tik yra pagrindo manyti, jog ten yra daug tokių skaitytojų, kuriems skelbiamasis tekstas daug ką primins ir paaiškins ne būtinai taip, kaip siūlo suprasti redaktorių įterptosios antraštės.

Bolševikiniai kvilingai ligi šiol turėjo ir vartojo tik tris kanalus savo propagandiniam dalykamui skleisti tarp lietuvių užsieniuose: radiją, iš Berlyno siuntinąją laikraštuką ir jų draugų Amerikoje leidžiamuosius laikraščius — Laisvę ir Vilnį. Nebolševikuojančius lietuvius tie kanalai menkai tepasiekia ir dar menkiau to turi juose pasitikėjimo. Plačiau tarp nebolševikuojančių lietuvių ką nors paskleisti tegali kiti lietuviški laikraščiai. Jeigu Vilniuj ar Maskvoj buvo interesas bent tarp Amerikoje gyvenančių lietuvių paskleisti minimuosius tardymo užrašus, tai tą patarnavimą jiems daug geriau atliko Vienybė ir Naujienos. Laisvę bei Vilnį naudotis jiems nebebuvo reikalo.

Aš nesu iš esmės prieš patį "dokumento" perspausdinimą, net ir iš Tiesos. Nors, vis dėlto, kai Lietuvos okupantai ką nors naudoja kaip priemonę kokiam nors savo tikslui, tai mums čia jau vien dėl to derėtų apsidairyti, ar bei kaip tokia priemonė imtina į rankas.

Tardytojams duoti parodymai paprastai laikomi neturį dokumentinės vertės, jeigu jie nėra patvirtinti teismo aktyse. Bolševikų tardytojams duoti ir net viešuose jų teismuose pakartoti parodymai laisvų žmonių aktyse ligi šiol dar neturėjo patikimos vertės, o dažniausia būdavo ir visiškai atmetami. Tad ir kalbamasis "dokumentas" laikraščiuose, specialaus intereso patarnauti bolševikams, mano nuomone, galėjo būti perspausdinamas ne kaip ko nors įrodymas, o tik kaip informacija, rodanti, kokios medžiagos ir kokių metodų bolševikiniai kvilingai griebiasi savo pogrindiniams Lietuvosieji taisyti. Kvilingų intenciją gerai atremiančios pastabos šalia perspausdinamo teksto tokį perspausdinimą visiškai pateisintų.

Vienybės ir Naujienų perspausdinimuose nematyti pastangų bolševikines intencijas atremti. Priešingai, čia yra tik iki kraštutinumo išnaudotos pastangos kiek tik galima efektingiau pasiekti to paties ar panašaus rezultato, kokio galėjo siekti ir Tiesa.

Kartoju, kad tiksliai nesuvokiu, koks buvo Tiesos pageidaujamas rezultatas. Bet tai ir nesvarbu. Kreipiu dėmesį tik į tai, kad Vienybės ir Naujienų redaktoriai vartoja tas pačias, tik "patobulintas" priemones, kurias vartojo ir Tiesa. Priemonių panašumas liudija ir intencijos panašumą. Vienybės ir Naujienų redaktoriai daugiau negu "kolegos" iš Tiesos parūpino įterptinių antraščių ir šiaip "komentarų", uoliai įtaigojančių skaitytoją surasti tuose perspausdinamuose pasakojimuose visokių niekšybių. Vienybės ir Naujienų redaktoriai pralenkė tiesiečius dar ir ta prasme, kad tas ištraukas iš parodymų tardytojams ėmė vadinti net nebe šiaip jau "raštu tarybiniais organams", o tiesiog pranešimu ir net raportu sovietinei žvalgybai...

P. Grigaitis savo "atsargiuose" tyrinėjimuose ir "pastangose nuskriausti" nuėjo net taip toli, jog ėmė priekaištauti, kodėl aš vengias paminėti, kad aš gaminęs raštą bolševiku žvalgybai "jau sugrįžęs iš Maskvos į Kauną"!

Tiesiečiai tokios insinucijos skleisti nedrįso. Net ir Tysliavams toks dalykas neatėjo į galvą. (Tie fotografijų ir parašų kombinacijomis bandė kitokius įspūdžius sudarinėti). Tiesiečiai, turbūt, žinojo, kad 1940 metų lapkričio mėnesį negalėjau jokių raštų gaminti Kaune, kadangi tada tebebuvo tam pačiam Maskvos — Butyrkų kalėjime, ir kad tik gruodžio mėnesį "keliauvau" atgal Lietuvos link "pirma klase", tai yra — vienas atskiroje vagono dalyje, už groto ir specialaus sargybinio be atvangos prižiūrimas. Šitaip "grįžęs" ir "apsigyvenau" kurį laiką Vilniuj prie Lukiškių aikštės, arba Kaune, Mickevičiaus g. 9 nr. P. Grigaitis, turbūt, dar "neištyrinėjo", koki ten "viešbučiai", iš kurių keli tūkstančiai lietuvių

Istorija pagal...

(Atkelta iš 1 psl.)

Pabaltijo valstybių, kurias 1919 m. Maskva buvo pripažinusi nepriklausomomis valstybėmis, užgrobtas partijos istorijoje siejamas ne su nacių-bolševikų klastos sutartimis, bet su imperialistų kažkokių tamsių tikslų nepasisekimu. "Spontaniškas visų demokratinių jėgų nepasitenkinimas" priverstęs tų trijų valstybių vyriausybes pasirašyti savitarpinės pagalbos sutartis su Sovietija. "Bet ir po to nesiliovė antisovietinė propaganda Pabaltijo kraštuose. Buvo pavojus, kad Pabaltijys gali būti įtrauktas į grėsmingas imperialistines avantiūras". Apie sovietų sutartimis priverstinai įvestas į tuos kraštus karines bazes partijos istorijoje neužsimenama nė žodžiu. "Valdžia perėjo į progresyviųjų jėgų rankas", lakoniškai aptariamas inkorporavimas į Sovietiją.

Pastaboje apie Suomijos užpuolimą 1939 m. sakoma, kad imperialistams pasisekė suomių reakcionierių išprovokuoti prieš Sovietų Sąjungą. Stalino - Ribbentropo sutartis pateisinama, kad Sovietija nesileidusi karo provokatorių įstumiama į konfliktą. Vakarų Ukrainos ir vakarinės Gudijos įjungimą skatinęs susirūpinimas dėl tenyksių brolišių tautų likimo. Ligtol Rumunijai priklausiusi Besarabija buvusi 1918 m. prievarta atplešta nuo Rusijos, o šiaurinėje Bukovinoje "ukrainiečių tauta norėjo susijungti su Sovietų Sąjunga". Be to, Pabaltijys ir Besarabija galėjusios būti "priešų panaudotos, kaip patogios agresorių bazės".

"Saugumo interesai" — vienas svarbiausių Maskvos "istorikų" arkliukų. Jais išaiškinamas ir sovietų įstojimas į karą su Japonija, ir pokariniai sienų nukėlimai.

Visoje knygoje Sovietija vaizduojama, kaip tikra taikos nešėja, o Vakarų valstybės — visų karų kaltininkės. Kokią veidmainišką rolę jos suvaidinuosios kare su Hitleriu! Jų dviveidiška lai-

kysena, antrąjį frontą sudarant, tūli separatinės taikos planai už "sąjungininkų" nugaros, Churchillio "ištikimybės laužymo" politika, jo įsakymai maršalui Montgomery karo grobiu gautus ginklus laikyti paruoštus išdalinti vokiečiams karo belaisviams kovos su rusais atveju ir t.t.

Knygoje giriamasi, kad Sovietija apsaugojo švediją nuo vokiečių įsiveržimo. Hitleris nedrįsęs daryti invazijos į britų salas tik dėl to, kad jam grasinusi raudonoji armija. Hitlerinės kariuomenės žygio į Rusiją pradžia buvusi sėkminga dėl eilės priežasčių, jų tarpe — Stalinas klaidingai vertinęs strateginę būklę: jis turėjęs informacijas

apie vokiečių agresijos kėslus, tačiau juos laikęs provokacija.

Tarp tautinio imperializmo sukurstytas ir fašistinės Vokietijos pradėtas karas imperialistams atnešęs ne lauktų pasėkų: bandymas sunaikinti darbininkų ir valstiečių valstybę nepasisekė, ir imperialistinė sistema susilaukė baisių, nebeatitaisomų nuostolių.

Rytojaus sovietinis žmogus, apšviestas pagal šią "istoriją", Vakarų valstybes vargu ar galės laikyti Hitlerio priešiniais ir nugalėtojais. Jos visos čia pavaizduojamos, kaip viena ir ta pati "pasaulinio imperializmo" bendrija, tik Hitleris buvęs labiau grobuoniškas jos eksponentas.

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

BERNARD J. CONWAY

CHIEF POLICE PROSECUTOR

CANDIDATE FOR

Judge

Municipal Court

Geriausio sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

FRANK C. MCGINTY

FUNERAL HOME

8112 Superior Avenue

CE 1-4670

Best Wishes to Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

**O'BRIEN CUT STONE
COMPANY**

19100 MILES AVE

MO 3-7800

GREETINGS and BEST WISHES

**AMALGAMATED ASS'N. OF
ST. & E. RY.**

HARRY LANG - Secretary

740 SUPERIOR AVENUE, W.

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

**SOUTH SIDE FEDERAL
SAVING & LOAN ASSN.**

SAVING DEPOSITS INSURED
UP TO \$10,000

EFFECTIVE JULY 1, 1959

THE ANTICIPATED RATE ON
SAVING WILL BE

4%

**2184 Warrensville Center Rd.
South of Ceder**

AND OTHER OFFICES FOR CITY WIDE SERVICE

FAirmount 1-1543

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

! THE CAR BUICK 1959 !

QUA BUICK, INC.

THE DEALER

10250 SHAKER BLVD.

RA 1-6000

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

PARSONS AND PARSONS

**MAKERS OF WATERPROOF FABRIC
COLLARS AND CUFFS**

Main Office and Factory - 413-15 Huron Road

413 Huron Road

CH 1-7723

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

MARVEL BOTTLING CO.

8915 CRANE AVE

CALL BR 1-4400

GREETINGS AND BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

"SGRO'S STOP-N-SHOP"

WE CARRY THE FINEST FOODS AT THE

LOWESTS PRICES

26588 Lake Shore Blvd.

RE. 1-3250

GREETINGS AND BEST WISHES
FROM

CARL NEWMAN

MASON CONTRACTOR

450 Lloyd Road RE 1-2705

EUCLID, Ohio

Valandos, kurios nulėmė II Pasaulinį karą (7)

Dangun žengimo komanda

Žvalgai britų parašiotininku divizijos, kuriai majoras Howardas su savo vyrais buvo užtikrinęs terena, susidėjo iš parašiotininkų kuopos, skrendančios šešiais lėktuvais. Jie turėjo uždavinį nusileisti kartu su Howardo sklandytuvais, tik kiek toliau ir rytus, ir šviesos bei radijo signalais atžymėti plotą, kuriame turėjo leistis pagrindinės desanto jėgos. Grupę gabenoti pilotai ir navigatoriai, bet ir jie turėjo sunkumų savo gyvą krūviui prie tokio vėjo ir debesuotumo nuleisti. Parašiotus vėjas nešė į šalį, ir žvalgai, pasiekę žemę, turėjo konstatuoti, kad jie nusileido pertoli į rytus ir per daug išsisklaidė. Nusileidimo zoni atžymėti jie turėjo vieną pusvalandį. Jiems nebeliko laiko susirinkti į iš anksto planuotą vietą, ir taip jie buvo priversti savo aparatus statyti vietose, į kurias jie atsidūrė, nors viena tuimprovizuotų nusileidimo zonų buvo pavojingai arti miško (Bois de Bavent), o antroji prie pat užtvindyfosios Dives pelkės.

Tuoju paskui jų lėktuvus skrido trečiosios parašiotininkų brigados lėktuvai, kuriems buvo pavesta sunaikinti penkis Dives tiltus ir stiprią pakrantės artilerijos bateriją prie Merville (šalia Ornes žiočių).

Svarbus uždavinys

Šią bateriją likviduoti buvo itin svarbu, nes ji kontroliavo įlanką, kurioje turėjo leistis kairysis trečiosios divizijos sparnas, ir provizorinį uostą, prie kurio švintant turėjo susitelkti laivynas. Jei baterija tuo metu dar veikė, reikėtų tikrai laukti sunkių nuostolių ir gal net būtų sutrukdys trečiosios divizijos nusileidimas. Uždavinys tą bateriją nutildyti teko devintajam parašiotininkų batalionui, vadovaujamam plk. ltn. Otway; brigados generolas, jam tą uždavinį aiškindamas, gana tiksliai batalioną pavadino "dangun žengimo komanda".

Žvalgymo duomenys rodė, kad baterijos pabūklai, įmontuoti bombų nepramušamuose bunkeriuose, buvo apsupti kulkosvaidių lizdų juosta, kurią saugojo spygliuotų vielų užtvaros. Už tvoros buvo dešimties metrų pločio minų laukas ir ant spygliuotų vielų užtvara. To negana, už šimto metrų dar buvo spygliuotomis vielomis atitverta kita minų juosta.

Otway batalionas turėjo išsokti 00:50 val., susigrupuoti, du su puse kilometro nueiti iki baterijos užtvarų, ir iki 05:15 val. bateriją užimti. Jei ligi to laiko jie neišsaus laimėjimo signalo, lygiai 5:15 val. laivynas pradės pozicijos bombardavimą. Vienintelė parama, kurios Otway galėjo tikėtis — 100 Lancaster bombonešių, kurie ankstyvomis valandomis turėjo į baterijos pozicijas numesti bombų krūvį. Tačiau nebuvo galima tikėtis, kad laivyno artilerija arba lėktuvų bombos tą tvirtovę palaužtų, nes ji juk ir buvo statyta apsaugoti nuo tokios rūšies puolimų.

Terence Otway buvo 29 metų, bet atrodė žymiai jaunesnis; ir tame amžiuje jis jau vedė 750 pačių rinktininių britų karių. Jis buvo lieknas, smulkaus sudėjimo, ir iš veido jį greičiau galėjai palaikyti dailininku, negu parašiotininkų pulkininku.

Kai jam keturis mėnesius prieš invazijos pradžią bu-

vo pranešta, kas iš jo dalinio reikalaujama, jis fantastišku nuoseklumu paruošė planus ir pradėjo mokytis savo vyrus. Su slaptais Merville apylinkių žemėlapiais ir nuotraukomis pažastyje jis klaidžiojo Anglijos laukais, ieškodamas vietos, panašios į baterijos ruožą. Pagaliau jis ją rado prie Newbury, Berkshire grafystėje. Per dvi dienas ją rekvizavo ir iš vyriausybės išreikalavo, kad ūkininkams sunaikintus pasėlius būtų apmokėta dešimtys tūkstančių svarų.

Rekvizuotą vietą jis aptverdino spygliuotomis vielomis ir pastatydino tikslią baterijos pozicijų kopiją; kur laukai ir miškai ne visiškai atitiko fotografijas, jis įsakė tol lyginti, kol viskas atitiko. Šitoje dirbtinėje scenoje jis be pertraukos treniravo savo batalioną, iš karto dieną, vėliau naktį, visą laiką ginamą tikrais kovos šoviniiais.

Otway iš pirmos dienos sutiko su generolo nuomone, kad jo batalionas turės būti dangun žengimo komanda. Bestudijuojant detales ir atliekant manevrus, ne kartą jį apnikdavo abejonės, ar iš viso būsią imanoma per tokį trumpą, ten jam

duotą laiką lengvais ginklais pralaužti tvirtovę. Ir palankiu atveju gresė rizika, kad nepasiseks; ir logiška analizė rodė, kad vienintelis, patenkinamai tikras metodas tebuvo 60 vyrų sudodinti į tris sklandytuvus ir, pradėjus puolimą žemėje, sklandytuvus dūžtamuoju nusileidimu nutupdyti į patį tvirtovės centrą. Tai, jo nuomone, laimėjimą nulėmtų; tačiau buvo labai aišku, kad tiems 60 vyrų buvo dar mažiau galimybių išlikti gyviems, negu kitiems.

Jis pasirinko pirmąją kuopą. Išdėstė jai planą ir paklausė savanorių. Kaip paprastai, tai tebuvo tik formalumas, nes kuopa vieningai žengė žingsnį į priekį, ir kandidatus jam teko pačiam pasirinkti.

Savo planu jis buvo patenkintas. Bet jis buvo per jaunas ir galbūt per daug inteligentiškas, kad "D-Day" artėjant, jo neapniktų piktos abejonės. 750 vyrų gyvybės priklausė nuo jo tikslių sprendimų; jam buvo išaiškinta, kokia didelė ir svarbi atsakomybė tenka už visos invazijos pasisekimą ir tūkstančius karių gyvybių — baisi atsakomybė dar

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

DODDS - ROSS &
Associates

GENERAL INSURANCE AGENCY

8119 St. Clair Avenue

EX 1-0682

MEDICINA IR ATOMINIS KARAS (7)

J. RAMUNIS, M. D.

Branduolinių ginklų sukelti sužalojimai

Jau galima suvokti iš teoretinio šių naujų, branduolinių ginklų aptarimo, kad jų sukelti sužalojimai ir sunaikinimai labai skiriasi nuo senesniųjų, konvencinių ginklų sukeltųjų.

Branduolinių ginklų padarinius galime taip sugrupuoti:

1. Sprogstamasis efektas.
2. Spinduliavimo padariniai:
- a) Šviesos spinduliai.
- b) Karščio spinduliai.
- c) Radioaktyvūs spinduliai.
3. Antriniai padariniai.
4. Radioaktyvūs krituliai (angliškai "fall-out radiation").

Visų branduolinių ginklų, tiek atominių — veikiančių branduolių skilimo principu, tiek ir vandenilio — veikiančių branduolių jungimosi principu, padariniai yra esmėje tokie pat, tik skiriasi absoliučiu ar realia tyviu atskirų padarinių stiprumu. Daugelis vandenilio ginklų padarinių tebėra karine paslaptimi, ta

trisdešimties metų neturintiam vyrui.

Birželio 3 naktį — prieš sodinimą į laivus, jis nesudėjo akių. Todėl invazijos pradžios nukėlimas 24 valandomis jam buvo kaip dangaus palaikymas. Birželio 5, po išmiegotos nakties, jis vėl buvo atgavęs formą — šaltas ir pasitikęs. Ir kai vakare vyrai lipo į laivus, jis buvo su kiekvienu jų pakalbėjęs po keletą minučių. Lėktuve, vidunaktį, jis užmigo.

(Kitame numery: Chaosas prie Ornes).

SAVE SAFELY
at 4%
ANTICIPATED RATE
ST. CLAIR SAVINGS
813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

plačiau aptarti tegalėsium tik senesnius, siauresne prasme atominius ginklus, trumpai paminėdamas kai kuriuos būdingus skirtumus.

Kaip iš teoretinio pagrindo galima jau spėti, branduoliniai ginklai turi savos rūšies, tik jiems savitus stiprumo apribojimus. Jie negali būti padaryti mažesni, silpnesni už tam tikrą ribą; kitaip nebus pasiekta kritiškoji masė ir sprogtimas neįvyks. Po didelių pastangų pavyko kiek sumažinti atominių (branduolių skilimo) ginklų užtaisą, padarant juos tinkamesniais kai kurių uždavinių vykdymui. Bet tik maža "pažanga".

Iš kitos pusės, jie negali būti pagaminti ir daug kartų stipresni, nes tada būtų perviršyta subkritiškoji masė ir tuoj pat toks ginklas sprogtų. Vadinamųjų vandenilio ginklų masė gali būti lengviau kaitaliojama, pridėdant įvairių kitokių elementų, vienaip ar kitaip pakeičiančių jų radioaktyvias savybes. Tai bus aptarta vėliau, nagrinėjant jų radioaktyvumą bei radioaktyvius kritulius.

Atominių ginklų pajėgumas sukasi apie 20 kilotonų. To stiprumo bombos buvo jau panaudotos ir prieš Japoniją, ir maža tėra paslaptis apie jų veikimą.

Vandenilio ginklų pajėgumas nėra oficialiai skelbiamas, bet iš neoficialių davinų galima apskaičiuoti, jog tas pajėgumas sukasi apie 16 megatonų. Taigi teoretiniai jie yra apie 800 kartų stipresni už atominius. Tačiau tai dar nesako, kad jų žala būtų 800 kartų didesnė. Kad suvokus jų galimus padarinius, reikia vėl prisiminti energijos skilimo formules. Kiek tai liečia kinetinę, "sprogdinamąją" jėgą, tai prisiminkime, jog formulė yra

$$E = \frac{m}{R^3}$$

Kur E — yra sprogdinamasis pajėgumas, m — ginklo (ar bombos) branduolinė masė ir R — atstumas.

Sprogdinamoji energija, kaip jau minėta, į visas puses sklinda apytikriai vienu ir plečiasi garso greičiu. Pakely sutiktos kliūtys, gamtinės, namai ir kt. arba sunaikinamos, arba savotiškai apeinamos. Jos kaip ir nesudaro jokios užangos, kaip daugumas skaitytojų gerai žino ir iš savo patyrimo, iš pergyventų bombardavimų.

Apie sprogstamąjį efektą jau pakankamai kalbėta, užsiminus apie senesnius ginklus, tad čia nebegrįšime. Branduoliniai ginklai šia prasme esminiai nesiskiria ir nuo paprastųjų bombų, tik yra tūkstančius ar net milijonus kartų galingesni. Kaip matosi iš formulės, pavyzdžiui net 8000 kartų padidinę bombos sprogdinamąją galią, mes tik 20 kartų platesnį plotą tegalėsime sunaikinti.

Reikalas labai pasikeičia, kai prieiname prie spindulinės energijos. Čia energijos sklaidimo formulė yra:

$$E = \frac{m}{R^2}$$

(vienetai ir reikšmės ta pati, kaip nurodyta kalbant apie sprogstamąją galią).

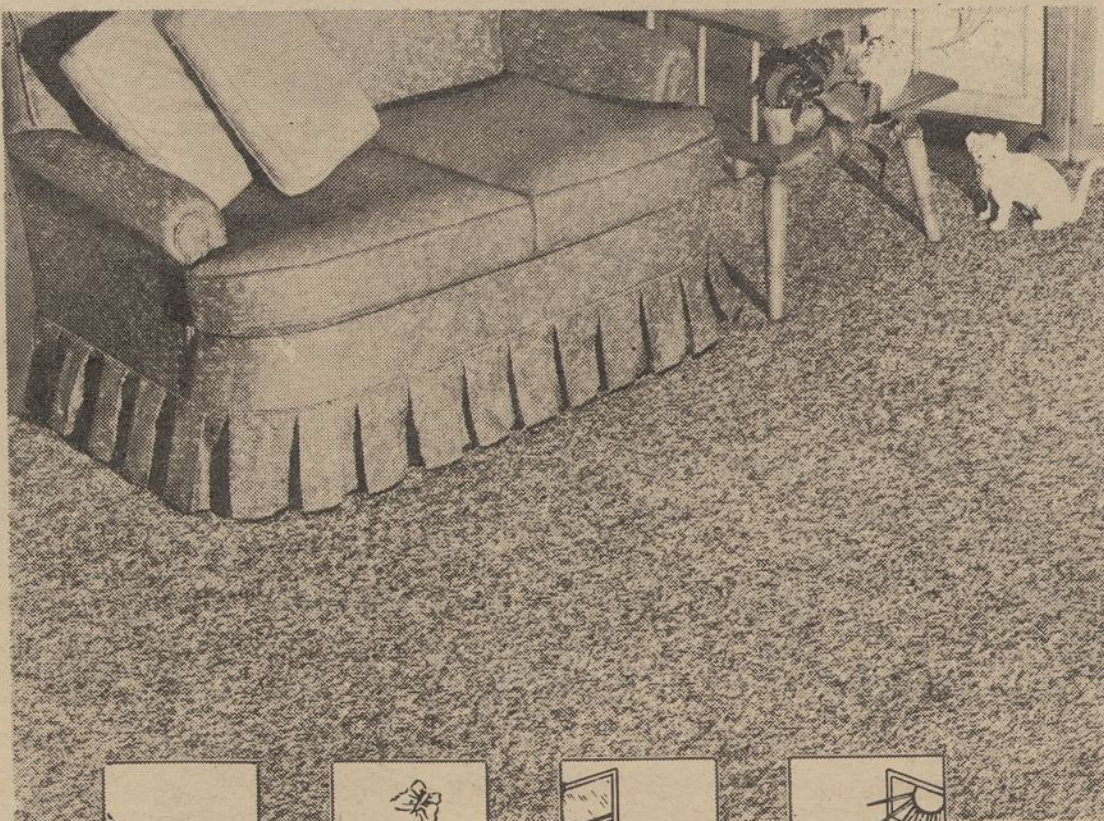
Atkreipkite ypatingą dėmesį, jog nuotolis yra kvadratas, — ne kuba, kaip buvo sprogstamuosiuose padariniuose. Tai turi labai didelę reikšmę: branduoliniuose ginkluose spinduliavimu sukelti sunaikinimai siekia daug toliau ir plačiau, negu pirminiai sprogimo padariniai... Tuo branduoliniai ginklai savo esme labai skiriasi nuo sprogstamųjų ginklų. Pavyzdžiui, už 4 mylių nuo sprogdinimo centro sprogdinimo padariniai bus tik apie 1/64, kas buvo už vienos mylios nuo to centro.

Tačiau spinduliavimo padariniai bus vis dar 1, 16, kas bus pasiekta jau tik už 8 mylių!

Toji savybė gerai paaiškina branduolinių ginklų pavojingumą: sprogdinamieji padariniai, palyginti, gausi nebe tokie reikšmingi, žudomoji spindulio energija siekia daug toliau už sprogdinamąją.

the MAY CO'S 2 COOL AIR CONDITIONED BASEMENT stores

CHARGE PURCHASES BILLED AUGUST 1st . . . EAGLE STAMPS ARE ADDED SAVINGS

Purvas išsivalo!

Kandžiai neėda!

Nepelyja!

Neblunka!

The May Co.'s Basement Rug Department, Downtown and On the Heights

Jūsų proga įsigyti naujus kilimus Jūsų namams gaunant sutaupymą!

9 ar 12 pėdų pločio

SOLUTION DYED (Neparodo purvo)

Broadloom

- Beige
- Nutria
- Nile žalia
- Sandalwood
- Juoda ir balta

2.99
Kvad. yd.

Galima gauti patogų išsimokėjimą

JOKIO ĮMOKEJIMO

Geros rūšies, pagaminti solution dyed rayon broadloom, labai žema kaina! Kiekvienas jadas yra garantuotas puikios kokybės. Jūs turite pamatyti šiuos gražius ir praktiškus kilimus, kad pilnai susidarytumėt vaizdą. Ir jie yra solution dyed (dažyti skystimu, kad geriau išsilaikytų spalvos, kurios neblunka).

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
JACK KLUM REALTY CO.

259 East 156 Street

IV 1-2901

HOLIDAY GREETINGS
**CLEVELAND STATIONERY
SUPPLY COMPANY**

1260 WEST 4th STREET SUPERIOR 1-8460

GREETINGS and BEST WISHES
OHIO IRON WORKS
INDUSTRIAL STEEL FABRICATORS

879 ADDISON RD.

EX 1-7625

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
FEINER HOMES
NEW APARTMENT FROM

\$105.00 to \$135.00

20955 Ellacott Parkway
Warrensville Heights

MO 2-9222

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday
**MONONGAHELA & OHIO
COAL COMPANY**

1900 Euclid Avenue

CH. 1-5380

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
MOR-FLO HEATER COMPANY
MANUFACTURING HOT WATER HEATERS
AND PLUMBING SUPPLIES

2176 EAST 76th STREET

UT 1-2300

GREETINGS and BEST WISHES
**THE EXCELSIOR VARNISH
WORKS INCORPORATED**

1228 WEST 74th STREET

AT 1-8600

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY

EVERYTHING IN INSURANCE

East 9th St. Pier Bldg.

TO 1-0200

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
**JORDAN CAMERA &
SUPPLY STORE**

3802 WEST 25th STREET

SH 1-5511

Vytautėnai skautai: Algis Garlauskas, Kęstutis Gaižutis, Petras Morkūnas, Vytautas Janušis, Algis Rukšėnas, Algis Daukantas ir Marius Jakulis, dalyvavę 5-jo distrikto iškyloje, laimėję pirmąją vietą. Nuotraukoje prie įrengto oro tilto. R. Vizgirdo nuotrauka.

**Ir tai atsitinka ne su paprastom
kaimietėm, bet su karalienėm...**

Europos Lietuvoje, birželio mėn. pradžioje, buvo paskelbtas toks pranešimas:

Savo metu Olandijos spauda buvo pakėlus triukšmą, kai karalienė pavedė savo aklą dukterį gydyti šundaktariui Hofmans.

Dabar buvo vėl sukeltas naujas triukšmas, kai karalienė nutarė priimti George Adamski, 68 metų lenkiškos kilmės amerikietį, kuris prieš keletą metų Palomar kalnų papėdėje Kalifornijoje turėjo būdelę ir pardavinėjo dešreles, o dabar yra pasidaręs "skrajojantių lėkščių" specialistu.

Karalienės dvariškiai ir ministrai kabinetą buvo priešinę karalienės pasimatymui su tokio asmeniu, bet karalienė laikėsi užsispyrusi. Karalienė, girdi, kaip šeiminkė, negalinti svečiui prieš nosį užtrenkti durų. Dėl to Adamski buvo priimtas, bet į tą priėmimą buvo pakviesti generalinio štabo viršininkas, Olandų oreivystės draugijos pirmininkas ir kt. Tuo būdu šitų rimtų asmenų akivaizdoje buvo patenkintas karalienės noras pasimatyti su žmogumi, kuris turi ryšio su antgamtiniais dalykais.

O Adamski buvo toks laimingas, kad viešbučio prieangyje susitiko vieną dieną inteligentišką žmogų, kurio būta iš Veneros planetos. Kiek vėliau likimas suvedė jį su marsiečiu ir surniečiu. Šitie abu ir kalbino jį keliauti į erdvę. Palikęs dešrelių pardavimo būdą, Adamski

priėmė pasiūlymą, gavo išgerti stiklą bespalvio skysčio, susitiko dar su nepaprasto grožio šviesia-plauke Kalna ir juodbrūve Ilmuth ir apkelavo erdves, išgydamas pažinčių ir draugų. Kažkurioje tų planetų vienas ne šios žemės filosofų atlaikė jam paskaitą, kurioje pažymėjo, kad žemė nėra pati maloniausioji vieta gyventi.

SAVE
Part Of
Every Pay

FOUNDED 1854

The Cleveland Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

WE WELCOME YOUR SAVINGS
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Tai gyvenimas!**džiaugsmas... geri draugai... ir Stroh's**

Amerikoj tik
ugnim virtas
alus!

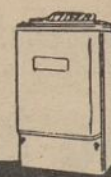
Jums patiks

DABAR VIETINĖMIS KAINOMIS

Stroh's šviesus,
duodas gerą
skonių jūsų ge-
ram laukui...
drauge si links-
mais draugais.
Reikalauk
Stro's.

jis šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti
• Vasaros VĖDINIMĄ • žiemos ŠILDYMĄ

MONCRIEFĮtaisymo
VISŲ METŲ

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

Mes kepame visokius pyragus, lietu-
višką duoną, tortus ir kitus skanumynus.
Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius
mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemies-
čiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit
patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir iš-
pildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba
asmeniškai.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

SMITH'S**Restaurant — Cocktail Lounge**

Dining out is pure pleasure at Smith's, where
fine is served at realistic prices!

Private parties and wedding receptions ar
are a specialty.

LAKE SHORE Blvd. at E. 222 St.

RE 2-9900

* Dirva ateinančią savaitę išeis tik vieną kartą - liepos 9 d., ketvirtadienį.

* Eglės Cīvinskaitės ir Vytauto Muliolio sutuoktinių bažnytinės apeigas atliko kun. P. Dzegoraitis. Per pamaldas giedojo V. Matulaitis.

* Aldonos Malcanaitės ir Juozo Grinos sutuoktinių bažnytinės apeigas atliko Tėvas J. Vaišnys, atvykęs iš Chicago. Bažnyčioje per pamaldas giedojo Čiurlionio choras ir Regina Malcanaitė - Petrauskienė.

* A. Praskevičius su žmona išvažiavo į Wilkes Barre, Pa., aplankyti savo žmonos tėviškę ir pasisvečiuoti pas tenyščius lietuvius.

* J. ir A. Vilčinskai rengiasi ilgesnėms atostogoms į Floridą.

* Amerikos Lietuvių Bendruomenės centro valdyba įsteigė Pereinamąją dovaną sportinių žaidynių klubiniam nugalėtojui. Šią dovaną gaus sporto klubas, surinkęs daugiausia taškų visose sporto šakose ir visose klasėse. Nugalėtojas išvedamas po antrojo rato varžybų.

Po pirmojo devintųjų žaidynių rato, įvykusio balandžio 4-5 dienomis Detroito, pirmąją Toronto LSK Vytis, sekama Clevelando Žaibo, Chicago's Neries ir Toronto Aušros. Kiti klubai toliau atsilikę.

Pereinamąją dovaną plaukymo varžybų klubiniam nugalėtojui paskyrė Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla. Atrodo, kad vargu ar pavyks kam nors sutrukdyti Detroito Kovo plaukikams šią dovaną laimėti.

Danutė Stankaitytė šeštadienį, liepos 4 d., 7 val. vak. dainuos jungtiniame Radijo Klubo ir sportininkų vakare, kuris įvyks Lake Shore Country Club.

Solistė pradėjo mokytis dainavimo prieš 7 metus pas Stepą Sodeiką, būdama Dainavos ansamblio nare. Vėliau dirbo su Jonu Būteniu ir pastaruosius 5 metus lankė Alodijos Dičiutės dainavimo ir operos studiją. Danutė Stankaitytė yra dažna koncertų atlikėja Chicagoje, bet pirmą kartą pasirodys Clevelande.

* Clevelando Neringos tunto vyresniosios skautės birž. 22 naktį, viename užmiesčio parke, turėjo iškylą. Jos metu kand. G. Natkevičiūtė, G. Mariūnaitė ir G. Maciulevičiūtė davė vyresniosios skautės žodį.

J. Charles Derrick, yra paskirtas Stroh's alaus bendrovės, kuri eilę metų skelbiusi Dirvoje, skelbimų direktorium. Per pastaruosius šešerius metus jis buvo direktoriaus pavaduotojas Pepsi-Cola Co.

Clevelando Lietuvių dienoje, įvykusioj birželio 28, gerą patriotinę kalbą pasakė kun. Alf. Sušinskas, lituanistinių mokyklų mokiniai pašoko tautinius šokus, padainavo ir padeklamavo. Prie mikrofono kun. A. Sušinskas, greta J. Žilionis.

Dirvos nuotrauka.

Sporto žaidynės Clevelande

Liepos 4 ir 5 d. Clevelande įvyks Š. Amerikos Lietuvių Sporto žaidynės, kuriose mūsų sportininkai rungsis dėl 1959 metų meistrų titulų.

Lengvoji atletika vyks Patrick Henry High School stadione, Arlington Ave. prie E. 123 St.

Plaukymas bus prarastas University Circle Y.M.C.A., 2055 E. 105 St. (tarp Euclid Ave. ir Carnegie Ave.)

Lauko tenisas vyks Woodhill Park teniso aikštyne, kampas Kinsman Ave. ir E. 116 St.

Vyrų futbolas vyks Latin Field, kampas East Blvd. ir Woodstock Ave. aikštė yra ant kalno maždaug tarp Fairhill Rd. ir Woodland Ave. (ten pat kur buvo futbolas 1955 m.)

Jaunių futbolas vyks Gordon Parko futbolo aikštėje, prie ežero, netoli kultūrinių darželių, visai šalia "Nike" raketų bazės.

ŠEŠTADIENĮ, LIEPOS 4 D.

10 AM - 6:00 PM - Lauko tenisas, Woodhill Park aikštyne.

11 AM - 12:30 PM - Plaukymo varžybų pirma dalis, University Circle baseine.

1:00 PM - Iškilmingas žaidynių atidarymas ir paradas, Patrick Henry stadione.

1:30 PM - 5:00 PM - Lengvosios atletikos pirma dalis, Patrick Henry stadione.

5:00 PM - 6:00 PM - Plaukymo varžybų antroji dalis ir užbaigimas, baseine.

2:00 PM - Jaunių futbolas (1 rungtynės), Gordon Parko aikštėje.

4:30 PM - Vyrų futbolas, Latin Field aikštėje.

7:00 PM - Vakaras-Balius, Lake Shore Country Club, 11405 Lake Shore Blvd, rengiamas bendrai Žaidynių Org. Komiteto ir Lietuvių Radijo Klubo.

SEKMADIENĮ - LIEPOS 5 D.

10:00 AM - Sportininkų Pamaldos, Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje.

12:00 AM - Vyrų futbolo finalinės rungtynės, Latin Field aikštėje.

12:00 AM - 5:00 PM - Lauko teniso varžybų tąsa ir užbaiga, Woodhill Park.

1:00 PM - 5:00 PM - Lengvosios atletikos tąsa ir užbaiga, Patrick Henry.

Visi kviečiami šį jaunimo pasirodymą įvertinti ir gausiai atsilankyti į sportines varžybas bei žaidynės paremti ruošiamą vakarą - balių!

Padėka

Nuoširdžiai dėkoju birutėms, romuvėnams, ir p. Apniamams už gražias dovanas mano vardinių progą. Ir ypatingai birutėčių pirm. p. V. Nagevičiūnei už surengtą priėmimą Rūtos viloje.

Sofija Smetonienė

PARENGIMAI

CLEVELANDE

* Rugpjūčio 2 d. Clevelando visi trys Balso skyriai rengia pikniką. Vieta bus paskelbta vėliau.

* Rugsėjo 5 d. Lake Shore Country Club patalpose Amerikos Lietuvių Sandara 16 (Clevelande) kuopos banketas. Pradžia 8 val. vakaro.

* Rugsėjo 12 d. Spaudos balius, rengiamas Dirvos, prie staliukų didžiojoje Slovenian Auditorium salėje.

* Rugsėjo 19 d. D.L.K. Birutės Karių Seimų Moterų D-ja ruošia 8 d. rugsėjo minėjimą - vakarą.

AKRONE

* Birželio 28 d. ALTO gegužinė Trumpicko sode, 773 Bisson Ave., Akron.

* Liepos 4 d. SLA 198 kuopos gegužinė S. Luko sodyboje, 3758 Johnston, Barberton, Netoli nuo Rt. 21.

* Liepos 26 d. Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu gegužinė Roma Park ant Rt. 18, į vakarus nuo Akrono.

Geriausie sveikinimai draugams ir rėmėjams

CONCRETE PIPE CO., OF OHIO

OLD MILES ROAD

MO 3-8733

Sveikinimai ir geriausie linkėjimai visiems Mūsų draugams ir rėmėjams

ARTHUR FEUER

MASON CONTRACTOR

2380 Warrensville Rd.

YE 2-3141

GREETINGS and BEST WISHES UPTOWN PRESCRIPTION DRUG STORES

PRESCRIPTIONS OUR SPECIALTY

10543 Carnegie Ave.

RA 1-2700

10431 St. Clair Ave.

MU 1-3600

18599 Lake Shore Blvd.

IV 1-9252

10605 Chester Ave.

SW 1-2200

Geriausie sveikinimai draugams ir rėmėjams

JOHN KNIFIC REALTOR REAL ESTATE

JOHN & RUDOLF. ALL KINDS OF INSURANCE

820 East 185th St.

IV 1-7540

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends and Patrons

DOWD OLDSMOBILE

SEE THE MOST OUTSTANDING

1959 OLDSMOBILE EVER BUILT

2900 Mayfield Rd.

FA 1-9100

Geriausie sveikinimai draugams ir rėmėjams

FRENCH CUISINE

DUCK ORANGE — LOBSTER AMERICAINE
A VARIETY OF TOURNEDOS — FROG LEGS
SAUTE PROVENCAL — PREPARED BY CHF ETIENNE

THE WAGON WHEEL

AIR CONDITIONING — AMPLE PARKING

13114 Woodland Ave. For RESERVATIONS Call LO 1-6900

GREETINGS and BEST WISHES VINE FURNITURE CO.

FORMERLY JACOBSON FURNITURE

WE CARRY A COMPLETE LINE OF FURNITURE
36115 VINE ST. Phone WH 6-0288
WILLOUGHBY, OHIO

BEST WISHES

To Our Many Friends

METAL EQUIPMENT CO.

2032 WEST 105th ST.

AT. 1-8415

GREETINGS and BEST WISHES J. & E. Fabricating Co

CUSTOM BUILT FORMICA SINK TOPS
and BAR TOPS

1970 East 84th St.

SW 1-2711

Aukok BALFui!

REIKALINGA MOTERIS

Virėjui pagalbininkė, turinti patyrimo. Kreiptis asmeniškai, Pierre Honeggen Catering Co., 16351 Euclid Ave. UL 1-1615. (51)

on AUTO INSURANCE

Telefono pašaukimas s Jums gali sutaupyti daug dolerių apsidraudžiant Amerikos vienoj didelėj draudimo įstagoj. Pašaukus jokio įsipareigojimo.

PAULINA MOZURAITIS-BENNET
Insurance Agent
13706 Benwood Ave.
Cleveland 5, Ohio

SK 1-2183

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausie Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

DIRVA ATEINANČIA SAVAITĖ IŠEIS VIENĄ KARTĄ

Dėl liepos 4 šventės ir noro sudaryti Dirvos tarnautojams nors trumpas atostogas, Dirva ateinančią savaitę išeis tik vieną kartą — liepos 9, ketvirtadienį.

• 70 metų ėjęs lietuvių laikraštis "Saulė", iki šiol tebe rašęs senoviška rašyba, praejusį penktadienį išleido paskutinį numerį. Seniesiems skaitytojams išmirštant, o prie naujų neprisitaikant ir užbaigę ilgų metų barą.

• Prie Čiurlionio galerijos steigiamas liaudies meno skyrius. Liaudies meno skyriaus pirmininku išrinktas kun. P. Celiešius, o reikalų vedėju sutiko būti dail. A. Varnas.

• Eduardas Laukys gyv. W. Brentwood, L. I., N. Y. sėkmingai baigė pirmuosius inžinerijos studijų metus N o r t h e a s t e r n U n i v e r s i t y, Bostone, Mass. ir kaipo pirmaujantis studentas buvo įrašytas į "Dean list". Šiais metais jis buvo pakeltas Korp. Neo-Lithuania senioru. Jis taip pat padarė pranešimą ir supažindino savo kolegas su taip vadinama "Kooperatyvine Aukštojo Mokslo Organizavimo Sistema JAV". Pagal šią sistemą studijų ir praktiškojo darbo laikas yra keičiamas periodiškai ir leidžia studentui baigti aukštąjį mokslą savo uždirbtomis lėšomis.

• Arvydas Kalvaitis su tėvais gyvena E. Chicago, Ind. gavo universiteto mokslui (4 metams) stipendiją sumoje \$3,200. Jis, kaip gabus mokinys, buvo 12-os parinktų mokinių tarpe.

• Dr. S. Tamošaitis, iš Miami, Fla. pranešė, kad jų dukterė Rūta birželio 13 d. ištėkėjo už R. H. Thorsted. Vestuvės įvyko Honolulu, Hawaii.

DETROIT

DALYVAUKIME PARADE

Jau beveik visa savaitė kaip Detroit'e vyksta Tarptautinis Laisvės Festivalis, tačiau didžiausias bandymas mums artėja šį šeštadienį, liepos mėn. 4 d. Tą dieną 10:00 val. ryto nuo Peterboro gatvės Woodward gatve prasidės didžiulis paradas, kuriame dalyvaus ne tik 52 tautų žmonės, bet taip pat kariuomenė, policija, miesto įstaigų tarnautojai, skautai ir daug kitų organizacijų.

Mieli lietuviai, mes labai gerai suprantame, kad graži gamta bei vėsūs ežerų ir upių vanduo tą dieną mus vilioja vilios pasikęsti savo asmeniškose malonumuose, tačiau šį kartą paklusime pareigos jausmui ir visi aktyviai dalyvausime parade. JAV Lietuvių Bendruomenės Detroito apylinkės valdyba padarė viską, kad tas paradas sėkmingai keltų Lietuvos ir visų lietuvių vardą.

Paruoštas didžiulis plakatas "Lithuanians", parengtas vežimas (float), vaizduojantis pa-

APAŠTALIŠKAS DELEGATAS PAS AUSTRALIJOS LIETUVIUS

Esame pranešę, kad Australijos lietuvių lankys Apaštališkasis delegatas. Toks lankymas įvyko Sydneyje ir apie jį Mūsų Pastogės bendradarbis taip rašo: J.E. Vysk. V. Brizgiui vizituojant Apaštališkąjį Delegatą ark. Ramolo Carboni, jis buvo išreiškęs Lietuvių kapelionui savo pagaidavimą susitikti ir arčiau susipažinti su Sydneyje lietuviams. Tam tikslui buvo parinkta Birželio trėminių minėjimo pamaldos, birželio 21 d. Ta pačia proga jis buvo pakviestas į koncertą bei į Liet. Katalikų Kult. D-jos dešimtmečio veiklos mi-

nėjimą Bankstowno Lietuvių Namuose.

Iškilmingos pamaldos vyko Camperdown'e Šv. Juozapo bažnyčioje. J.E. arkiv. R. Carboni, atvykęs su savo patarėju monsinjoru Rotoli, buvo pasitiktas Sydneyje liet. kat. kapeliono kun. P. Butkaus, bŕio taut. rūbais pasipuošusių mergaičių ir moterų bei baltai aprengtų mažųjų gėlių barstytojų ir didžiulės minios tautiečių. Chorui giedant "Ecce Sacerdos Magnus", jis buvo nulydėtas prie didžiojo altoriaus. Iškilmingas, giedotines šv. Mišias, skirtas už ištrėmimo ir kalėjimuose kenčiančių bei žuvusių tautiečių, atlikė kun. P. Butkus. Zvangio "Šv. Liudviko Mišias" giedoj "Dainos" choras, vad. K. Kavaliausko, ir solo, chorui pritariant, C. Franck'o "Panis Angelicus" — p. M. Bernotienė. Pamokslą anglų kalba sakė J.E. Apaštališkasis delegatas ark. R. Carboni, prieš tai padėkodamas už jam suteiktą garbę, pakviečiant į šių liūdny įvykių iškilmingas pamaldas. Pamokslas tema: birželio mėnuo — Liet. Bažnyčios ir tautos kančių ir garbės kelias.

J.E. Arkivyskupas, iš pamokslų suminėty Lietuvos istorinių įvykių, atrodo, yra gerai informuotas apie Lietuvą ir lietuvius. Trumpai peržvelgęs Lietuvos istoriją, J.E. pareiškė, kad "po kiekvieno kančių perijodo, visuomet grįžta taika ir ramybė", kuri grįžanti ir lietuvių tautai. Šiame kontinente gyvenantiems lietuviams jis priminė: "Šeima yra pagrindinė bendruomenės celė — saugokite ją!" Dar kartą padėkojęs, J.E. pasakė: "Jo šventenybė Šv. Tėvas žino jūsų vargus ir reikalus. Kaip Šv. Tėvo atstovas sakau, kad jis meldžiasi už jus, myli Jus, ir laimina jus." Baigiantis pamaldomis, jų dalyviams buvo suteiktas Šv. Tėvo palaiminimas.

Po pamaldų, šventoriuje susirinkusieji, nusifotografavo su žymioju svečiu.

JONINĖS RAMBYNĖ

Pranešime apie rengimąsi švęsti Joninės Rambyne "Tiesoje" buvo rašoma: "Gražu Rambyno apylinkėse vasarą. Tačiau dabar, artėjant Joninėms, kalnas tampa dar gražesnis... Joninių dieną vėl suliepsnos padavimų apgaubta ugnis, saugoma žilabarzdžio žygio ir vaidilučių. Tradicinė Joninių šventė Rambyne šįmet bus švenčiama birželio 27-28 dienomis..."

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

J.P.

vergtą Lietuvą, pagaminti tautinių spalvų ženklai asmenims, kurie parade dalyvaus neuniformuoti ir kt. Tačiau, jeigu paskui mūsų trispalvę žygiuos tik saujelė lietuvių, mes pasirodysim menkais savo tautos ambasadoriais. Ypač mes kviečiame visus, kurie turite tautinius rūbus.

Paradui lietuviai renkasi dar prieš 10:00 val. ryto Winder gatvėje prie Woodward Ave., maždaug 5 blokai į šiaurę nuo Grand Circus Park. Visi burkimės prie ženklo "Lithuanians".

JAV Lietuvių Bendruomenės Detroito Apylinkės Valdyba.

Pranešu giminėms ir pažįstamiems, kad sulaukusi 80 m., Vilniuje, 1959 m. birželio 4 d. mirė mano motina

Juzė Mikalauskienė.

Palaidota Šaukėnų kapuose.

Dipl. inž. Jonas Mikalauskas

Eglė Civinskaitė ir Vytautas Muliolis, po sutuoktvių apeigų išeina iš bažnyčios. Kairėje matyti D. Muliolytė ir N. Ambrazaitė. Dešinėje M. Muliolienė ir A. Kazlauskienė.

KAI IPĖDINIAI GYVENA UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

JULIUS SMETONA

Normaliais laikais palikimo tvarkymas yra paprastas dalykas. Tačiau komunistai ir tą paprastą dalyką padarė sudėtingu. Mat, komunistų valdomose srityse dėl lupikiškų mokesčių ir menkos pinigų vertės (ypač kai doleris oficialiu kursu paverčiamas rubliu), palikimo gavėjai maža teturėtų naudos iš palikimo, jei jis būtų jiems perduotas pinigais. Šitos ir eilės kitų priežasčių dėliai Amerikos teismai beveik be išimties užsalduoja už geležinės uždangos gyvenančių palikimo gavėjų dalis.

Toks dalių užsaldymas betgi klausimo neišsprendžia, nes išvažiuoti iš Sovietų Sąjungos palikimui atsiimti yra visai neįmanoma. Susidaro ironiška padėtis:

žmogus turi pinigų, kartais net didoką sumą, bet jais pasinaudoti negali. Kad to būtų išvengta, eilė Amerikos valstybių, tarpe jų ir Ohio, įvedė "patikėtinio" instituciją. Už geležinės uždangos gyvenančių ipėdinių dalys atšaldomos ir perduodamos patikėtiniais, veikiantiems griežtoje teismo priežiūroje. Patikėtiniai m s suteikiamos plačios teisės, kurių dėka jie gali palikimą siuntinių forma palaipsniui išmokėti už geležinės uždangos gyvenantiems ipėdiniais.

Paprastai patikėtinio skiriamas tos tautybės žmogus, kurios yra ir ipėdinis. Jis parenkamas iš tos vietos

gyventojų, kurioje yra palinkimas. Kokios reikšmės turi siuntiniai, sakysim, kad ir Lietuvoje gyvenantiems, ypač kai visi mokesčiai, muitai ir persiuntimo išlaidos apmokamos čia, vietoje, aiškinti netenka.

Patikėtinio institucija Ohio valstybėje buvo įvesta 1955 metų pabaigoje, taigi tuo metu, kada susižinojimas su Lietuva pasidarė lengvesnis. Daug milijonų dolerių tais metais buvo atšaldyta ir tūkstančiai palikimų, vienokia ar kitokia forma, buvo perduota už geležinės uždangos gyvenantiems ipėdiniais.

Patikėtinį reikia skirti nuo testamento vykdytojo ar administratoriaus (kai nėra testamento). Jų paskirtis yra skirtinga. Testamento vykdytojas suranda ir teismui pristato ipėdinius, o patikėtinis pradeda veikti tik tada, kada ipėdiniai jau nustatyti ir kai jie gyvena už geležinės uždangos.

Reikia pripažinti, kad patikėtinio institucija yra vienintelė priemonė palikėjo valiai įgyvendinti, kada jo ipėdiniai gyvena anapus geležinės uždangos. Tik patikėtinio (trustees) dėka tie tolimi palikuonys gali gauti tai, ką palikėjas yra jiems mirdamas paskyręs.

Kur šią vasarą atostogauti?

Naujai atremontuota lietuvių vasarvietė Lake Hotel — 7 Ave ir Park Ave., Asbury Park, New Jersey, kviečia atvykti atostogų prie Atlanto.

Vasarvietė gražiausi o j e pajūrio vietoje, pusantr bloko nuo jūros ir Monte Carlo Pool. Svečių patogumui veikia lietuviška valgykla-restoranas.

Mūsų baras Anchor Room žinomas savo puikia atmosfera. Šokiams groja džaso orkestras. Maudytis vandenyne bilietai vasarvietės svečiams duodami nemokamai.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis: Lake Hotel — 7 Ave. ir Park Ave., Asbury Park, New Jersey. Telef: PROspect 4-7788, PR 6-9671, PR 6-9619. (56)

KAIRĖJE: Iš Aldonos Malcanaitės ir Juozo Grinos sutuoktvių Clevelande. Jaunieji, po bažnytinių apeigų, artimųjų tarpe.

Dirvos nuotrauka.

